

MARGO-ERTIA: ZUBIAURRE'TARRAK

Euskalerrriak be emon dau margolaririk; Zubiaurre'tar bi anaiak aitatu daiguzan:

Balendin (1879-1965) eta Erramun (1882-1963). Euren aita Zubiaurre'tar Balendin zan, eresgille ta Madril'go Errege-Txauno edo Kaperako maixu izan zana. Seme biak jaiotzatiko gor-mutu ziran. Garai'koak ziran. 1883'gn. urtean ama-semeak Madril'a aldatu ziran. 1894'an anai biok Madril'go Done Pernendo'ko Eskolean sartu ziran, orduko euskal margolari geientsuenak egin eroien ibilbidea. Bertako irakasleen artean Muñoz Degrain egokitu jaken, Erbeere ta Belge'n barrena ibilli ziran.

Erramun'ek ainbat laterritan erakusketak egin eta sari eurrez irabazi ebazan; Espaini'ko Ederriztiko Lenen Zildaia (medallea) eskuratu eban.

Ikusten dogun lez anai biak lanean eta bizieran bat egin eben. Balendiñ'ek 1937'gn. urtean Paris, Amsterdam,

Den Haag (La Haya) eta Bruxelles'en Euzko Jaurlaritzak patrozinatutako erakusketa batzuetan bere lanak imiñi ebazan. 1945'gn. urtean Done Pernando'ko Edertidi-Errege-Ederretzeko kide egin eben, eta 12 urte berandua-go Edertidiko laterri-erakusketako epai-maikoak deduzko zildaia emon eutsoen.

Biak ezagutu eben basarri-giroa. Erramun irrizalea-go, bikorrigo zan, gaurkozalegoa, argi-ñabardurak erabiltzearen zaleago. Bizkai'ko zokoak ta irudiak margotu ebazan; irudi orrein artean, Unamuno'rena aitatu daikegu. Ego Amerika, Breñaña, Erbeere, Baztela ta Galizi'ko gaiak be erabili ebazan. Bearbada Balendin margolari ohea zan iritzia zabalduagoa dago. Euskal arpegiun unki-garritasuna margozten dau.

Asier Etxaburua

AFRIKA

Afrika Barria, Aljeria

Aljer itxas-erria da: Etxe zuriak Lurrarte itxasorantza doazela. Baiña alde barriak uri aundien antza dauka: Bulebar zabalak kai-inguruan, txalet aberats zuriak ondartza-ondoan, kafetegiak, etxeak, baratzak... dana da alaitasun frantzetarra. Berebil asko kaleetan, bizikletak eta busak be bai, eta lantegietara ta dendetara doan oiñezko asko.

Kaiaetan mundu guztiko itxas-ontziak eta grua edo gabiak ugari.

Baiña itxas-gaiñean, mailletan, dago beste Aljeria bat, "Milla ta bat gau" areitakoa, Kabash bertako auzoa, antxiñako moruen uria dala. Kale estuak, mendian gora bereber-etxeak, etxe zarrak bata besteari eusten. Berebillentzat estuegiak dira kale oneik eta iñoz aso-gurdientzat be bai. An Arabiarak, bereberak eta moruak barriketan denda-artean. Or 100.000 biztanle bizi dira pillatuta.

Antxiña turkitarrak ziran emen agintari, 300 urtean, eta erria itxas-lapurren erri biurtu eben. Or il eben martiri Mungia'ko Matxin.

Azkenengo gudaldian urtebete baiño geiagoan Aljer Frantzia'ren uriburu izan zan.

Sahara

Saharatarrak egoera larrian dagoz. Franco ilten egoala, Espaini'k itzi bear izan eban or eukan aginpiea, Ibillaldi orlegia zemaitsu etorrelako. Eta arrezkero ez dabe izan jabetasunik eta basamortuan txaboletan bizi dira.

Onu'k beti esaten dau or auteskunda egin bear dala, baiña ez da gauza erreza, Marrakix'ek bere aginpiea itzi nai ez daualako. Gaiñera izenen zerrenda egiten be aspal-dion dabiltz amaitu barik.

Eri oneri be beste erri batzuren antzera, buru-jabetza osoa emon bear jako.

Liberia

1799n. urtean sortu zan, Ameriketa'n katigu izandako baltzak artzeko. Orregaitk emon eutsoen Liberia edo Askatasun-Erria izena.

Bertan lendik bizi ziranakaz burruka gogorra izan eben eta 1847n. urtean egin eben bakea.

Ingelesa artu eben izkuntza lez.

Arrezkero lenengo eun urteetan aurrerapen gitxi izan zan.

Lenengo guda orokorra amaitu eta Laterri Batuen erakundea sortu zanean asi zan Liberia'ren aurrerapena: Kaut-xoa dauke ugari, frutak eta gari-antzekoak be artzen dabez.

Itxas-ondoan burdiñea be ba-dago, batez be magnetitaz aberastasun aundia lortzen dabe.

Lur-barrua geiena oraindiño landu barik dago eta bideak be ez dira onak. Or leiño guztiak antxiñako eran bizi dira.

Baiña Liberia bere bidean aurrera doa.

Ghana

XV gizaldian frantzetarrek eta portugaldarrak ondartzetara eldu ziranean, arrituta geratu ziran areak urre-mar-goia eukalako. Urre-kozkorrak aurkitu be egin ebazan.

Gazteluak egin eta urrearen eta marfillaren billa asi ziran eta lurraldeari "Urrearen Itxasondo" ipiñi eutsoen izena. Baiña baltzak arrapatzen asi ziran, oneik katigu saldu eta diru gaiago aterateko.

Lurralde onen jabetza dala-ta, europatarrak alkarren arteko burruka aundiak egin ebazan.

Breñaña Aundia geratu zan, azkenean, lurraldearen jabe, baiña bertakoak aurka jokatu eben beti.

Inglesen aldi onetan urre ta diamante asko aurkitu zan, basoetako zura atera zan, kakaoa atera zan ugari.

OLAZAR'tar Martin'ek